

**Ungarndisches Pädagogisches und
Methodisches Zentrum**
Magyarországi Német Pedagógiai és
Módszertani Központ

H-7624 Pécs, Mikes Kelemen utca 13.
Adószám: 15845838-1-02
Tel: 00 36 72 514 071
Internet: www.umz.hu
E-mail: info@umz.hu

Tájékoztató

a települési nemzetiségi önkormányzatok számára a települési nemzetiségi önkormányzatok köznevelési intézményfenntartói szerepvállalásának jogszabályi kereteiről, finanszírozási lehetőségeiről

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 24. § (1) bekezdése szerint nemzetiségi önkormányzat – a köznevelési törvényben és az államháztartás működési rendjéről szóló jogszabályokban meghatározottak szerint – köznevelési intézményt létesíthet és tarthat fenn, illetve az e törvényben meghatározott rendben átveheti a más szerv által létesített köznevelési intézmény fenntartói jogát.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 2.§ (3) bekezdése mondja ki a nemzetiségi önkormányzatok köznevelési intézmény alapítási és fenntartási jogát.

Fentiek alapján a települési nemzetiségi önkormányzat alapíthat, majd tarthat fenn óvodát és iskolát. Az elmúlt évek gyakorlatára nem az új intézmény alapítása volt a jellemző, hanem a nemzetiségi intézmény fenntartóváltással történő átvétele.

A nemzetiségi törvény 25. § (2) bekezdése szerint „települési nemzetiségi önkormányzat megkeresésére – az országos nemzetiségi önkormányzat egyetértése esetén – az intézmény helyi önkormányzati, állami fenntartója átadhatja a települési nemzetiségi önkormányzatnak annak a köznevelési intézménynek a fenntartói jogát, amely alapító okirata alapján nemzetiségi feladatot lát el, és a gyermekek, tanulók legalább hetvenöt százaléka részt vesz a nemzetiségi óvodai nevelésben, iskolai nevelésben-oktatásban, illetve kollégiumi ellátásban részesül. A kezdeményezéshez csatolni kell az érintett intézmény óvodaszékének, iskola-székének, intézményi tanácsának, ennek hiányában szülői szervezetének (közösségének), diákönkormányzatának, **továbbá az adott nemzetiség országos nemzetiségi önkormányzatának a véleményét.** (Megjegyzés: 2023. július 20-i. állapot szerinti módosítás.

A nemzetiségi törvény fenti szakasza alapján **a települési nemzetiségi önkormányzatok adott év februárjának utolsó munkanapjáig kezdeményezhetik településük köznevelési intézménye fenntartói jogának átvételét** (köznevelési törvény 84.§ (8) bekezdés) amennyiben az:

- alapító okirata (szakmai alapl dokumentuma) alapján nemzetiségi feladatot lát el,
- a gyermekek, tanulók legalább hetvenöt százaléka részt vesz a nemzetiségi nevelésben, illetve nevelésben - oktatásban, illetve ellátásban részesül. Lásd a 20/2012. EMMI rendelet 157-159.§-ai,
(<https://www.kormany.hu/hu/emberi-eroforrasok-miniszteriuma/oktatasert-felelos-allamtitkarsag/hirek/nemzetisegi-ovodai-nevelésben-illetve-nemzetisegi-iskolai-nevelés-oktatásban-valo-reszvetelhez-szukseges-nyilatkozat-es-kerelem-minta>)
- csatolja az érintett intézmény óvodaszékének, iskolaszékének, intézményi tanácsának,

ennek hiányában szülői szervezetének (közösségének), diákönkormányzatának, továbbá az adott nemzetiség országos nemzetiségi önkormányzatának a véleményét.

További feltétel, hogy a fenntartói szerepvállaláshoz a nemzetiségi önkormányzat szerezzék be az országos nemzetiségi önkormányzat egyetértését. *(Fontos tudni, hogy a Magyarországi Németek Országos Önkormányzatának Közgyűlése módosított, egységes szerkezetű 66/2022. (07.02) számú határozata értelmében az egyetértést tételesen meghatározott kritériumokhoz köti.)*

Ezt követően óvoda esetében a települési önkormányzat, iskola esetében az állami fenntartó átadhatja az érintett köznevelési intézmény fenntartói feladatait. Fontos leszögezni, hogy a helyi önkormányzati vagy az állami fenntartó a fent felsorolt feltételek meglétekor is mérlegelhet, szabad akaratából dönt, mert a törvény az intézményfenntartói feladatok átadására nem kötelezi. (A törvény átadási kötelezettséget csak az országos nemzetiségi önkormányzat fenntartói igénye esetén ír elő.)

Annak ellenére, hogy az iskolák 2013. január 1-jétől állami fenntartásban működnek, meghatározó szerepet töltenek be az iskolai fenntartóváltáskor is az ingatlantulajdonos települési önkormányzatok. Mint az érintett iskolai ingatlanok és ingóságok tulajdonosai, együttműködésük és segítő támogatásuk nélkül kivitelezhetetlen a fenntartóváltás. Ez még fontos kiemelni, hogy akkor is igaz, ha 2017. január 1-jétől megszűnt a működtetői kötelezettségük, és ezzel együtt a fenntartóváltással kapcsolatos egyetértési jogosítványuk.

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 25.§ (6) bekezdése szerint a fenntartói jog átadásával együtt a köznevelési intézmény nevelési-oktatási feladatainak ellátását szolgáló ingó és ingatlan vagyont a feladatátvételt követően haladéktalanul, de legkésőbb a nevelési, illetve a tanév kezdetéig ingyenesen a fenntartó nemzetiségi önkormányzat tulajdonába kell adni, azzal, hogy a vagyonelemek tulajdonjoga visszaszáll az eredeti tulajdonosra akkor, ha a fenntartó jogutód nélkül megszűnik, vagy a köznevelési intézmény megszűnik. Fontos kiemelni, hogy az ingatlan tulajdonjogának átadásával annak kezelése, állagmegóvása, felújítása is az átvevő nemzetiségi önkormányzat feladata lesz.

Az eddigi fenntartóváltások alapján úgy látjuk, csak a községi/városi önkormányzatok és a települési nemzetiségi önkormányzatok összefogása, együttműködése esetén garantált a siker.

Megnyugtató, hogy a nemzetiségi törvény biztosítja a visszautat is: a 25.§ (3) bekezdés szerint amennyiben a települési nemzetiségi önkormányzat a feladat ellátására törvény alapján köteles fenntartótól átvett köznevelési intézmény fenntartói jogáról le kíván mondani, a fenntartói jogot az érintett országos önkormányzat átveheti, ha nem kívánja átvenni, a korábbi fenntartó vagy jogutódja köteles a fenntartói jog visszavételére.

A jogi kereteken túl feltétlenül vizsgálnunk kell, hogy milyen törvényi feltétel, garancia biztosítja a települési nemzetiségi önkormányzatok számára a nemzetiségi óvodák, iskolák finanszírozhatóságát?

A Magyarország központi költségvetéséről szóló törvények alapján az Országgyűlés 2014-től a köznevelési feladatot ellátó intézményt fenntartó nemzetiségi önkormányzatok részére az általuk fenntartott nevelési-oktatási intézményben pedagógus munkakörben és nevelő - oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottak után átlagbér alapú támogatást, valamint működési támogatást állapít meg.

Magyarország 2024. évi központi költségvetéséről szóló 2023. évi LV. törvényben meghatározott, a köznevelési intézményt fenntartó nemzetiségi önkormányzatokat megillető átlagbér alapú támogatás összege az óvodák esetében megegyezik a települési önkormányzatok által igényelhető támogatással (a törvény 2. melléklet. 22.1.2.2.1. alpontjai).

A működési támogatás viszont több mint kétszerese: míg a települési önkormányzatok számára az állam a költségvetési törvény 2. mellékletének 18.1.2.1.1. alpontjában az óvodák működtetésére (nyolc órás nyitva tartás esetén) gyermekenként 137.000 Ft alaptámogatást biztosít, addig a települési nemzetiségi önkormányzatoknak a törvény 7. mellékletének I./25.1.5. alpontja gyermekenként 240.000 Ft működési támogatást állapít meg. Amennyiben az óvodai csoportban nem folyik nemzetiségi nevelés, a nemzetiségi önkormányzatnak is jár gyermekenként a 137.000 Ft alaptámogatás.

A korábban önkormányzati társulás által fenntartott óvoda esetében viszont egy jogcímmel csökken a bevétel, mert a települési nemzetiségi önkormányzatok nem igényelhetik a 2. melléklet 55.1.2.6. alpont szerinti társulás által fenntartott óvodákba bejáró gyermekek utaztatásának támogatását, ami bejáró gyermekenként 189.000 Ft/év. Ez a normatíva jogcím még akkor sem igényelhető, ha az új fenntartó nemzetiségi önkormányzatok társulása lenne.

A nemzetiségi nevelésben-oktatásban résztvevő, nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott általános iskolák finanszírozásáról a 2024. évi költségvetési törvény 7. mellékletének 4.1.2. alpontja szerint, amennyiben a köznevelési intézmény nemzetiségi nevelési-oktatási feladatot lát el, akkor elsősorban a nyelvi csoportbontások miatt 8 tanulóként kell 1 pedagógus álláshelyet biztosítani (szemben a normál óratervű iskoláknál, ahol iskolatípustól függően 11,8 tanulóként jár 1 pedagógus álláshely). Egy pedagógus álláshelyre általános iskolában évi 6.007.000 Ft támogatást biztosít az állam.

Az átlagbéralapú támogatás a törvényi melléklet kiegészítő szabályai szerint a személyi juttatások és az azokhoz kapcsolódó munkaadókat terhelő járulék és szociális hozzájárulási adó kifizetéséhez, a dologi kiadások, az ellátottak pénzbeli juttatásai és egyéb működési célú kiadások, valamint felújítási kiadások finanszírozására használható fel a felújítási hitel felvétele és törlesztése kivételével (lásd 7. melléklet II. pont 2.13.1. alpontját). Tehát a törvényi szabályozás jelentős mozgásteret engedélyez a támogatás felhasználásakor.

A gyakorlat azt mutatja, hogy a nemzetiségi önkormányzati fenntartású iskolák számára 10-30 %-kal több finanszírozott pedagógus álláshely áll rendelkezésre KLIK fenntartás időszakához képest. Fentiekén túl a nemzetiségi önkormányzatok igényelhetik általános iskolai tanulóként is a 240.000 Ft működési támogatást.

Napjainkra eljutottunk oda, hogy Magyarországon az örmény és a ruszin nemzetiség kivételével a többi nemzetiség intézményfenntartóvá vált, közülük a horvát, a német, a román, ukrán és a szlovák nemzetiség települési nemzetiségi önkormányzatai is fenntartanak iskolákat és/vagy óvodákat.

Míg a 2013-2014. tanévben Magyarországon 8 települési nemzetiségi önkormányzat tartott fenn óvodát és általános iskolát, addig a 2024-2025. tanévben már 1 horvát, 1 román, 4 szlovák és 52 német települési nemzetiségi önkormányzat vált intézményfenntartóvá. Fenntartásukban 76 köznevelési intézmény működik.

A fenntartóváltás kezdeményezésének és lebonyolításának menetét az alábbiakban idézett jogszabályi helyek időpontjai határozzák meg:

A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Kormányrendelet 39.§ (5) bekezdésében foglaltak szerint "... a fenntartói jog átadása esetén június 20-ig nyújthatja be a fenntartó a megyei kormányhivatalhoz az intézmény működésének megkezdéséhez szükséges engedély iránti kérelmet.

Felhívjuk az érdeklődő nemzetiségi önkormányzatok figyelmét, hogy amennyiben a települési nemzetiségi önkormányzat veszi át az óvoda vagy az általános iskola fenntartását, a köznevelési törvény az új fenntartó számára működési engedély beszerzését írja elő.

Az engedélyt az illetékes megyeszékhely szerinti járási hivatal adja meg a köznevelési törvényben és a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Kormányrendeletben 39. §-ában meghatározottak szerint (a hivatal tételesen vizsgálja a létesítményi, tárgyi, személyi, a finanszírozási feltételek, valamint a szakmai alapküldetvények meglétét).

Az engedély bemutatását követően hozza meg az illetékes MÁK megyei igazgatóság a finanszírozásról szóló határozatát.

Pécs, 2024. október 02.

Weigert József
intézményvezető